

**PROGRAM MERTORYCZNY I LITERATURA
KONKURSU WIEDZY O UNII EUROPEJSKIEJ**

PROGRAM STAŁY

1. Cele działania Unii Europejskiej.
2. Symbole UE (ich historia i znaczenie) – flaga, hymn, maskotka.
3. Kryteria członkostwa w Unii Europejskiej.
4. Ojcowie Założyciele Europy – Jean Monnet, Robert Schuman, Altiero Spinelli, Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi, Paul-Henri Spaak – życiorysy polityczne i rola w procesie integracji europejskiej.
5. Historia Unii Europejskiej i rozszerzenia UE:
 - Deklaracja Schumana,
 - traktat paryski,
 - traktaty rzymskie,
 - pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego,
 - Strefa Schengen,
 - Jednolity Akt Europejski,
 - Traktat z Maastricht,
 - Traktat z Amsterdamu,
 - Traktat z Nicei,
 - Konstytucja dla Europy,
 - Traktat z Lizbony,
 - Brexit.
6. Państwa Unii Europejskiej – stolice, języki, waluty.
7. Państwa kandydujące do UE – stolice, języki, waluty.
8. Organizacja i działanie Unii Europejskiej – instytucje i organy oraz procesy decyzyjne:
 - Komisja Europejska,
 - Parlament Europejski,
 - Rada Unii Europejskiej,
 - Rada Europejska,
 - Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (w tym Sąd),
 - Europejski Bank Centralny,
 - Trybunał Obrachunkowy
 - Komitet Regionów,
 - Komitet Ekonomiczno-Społeczny.
9. Polacy w instytucjach Unii Europejskiej.
10. Prezydencje Polski w Radzie Unii Europejskiej.
11. Wspólny Rynek i cztery swobody Wspólnego Rynku.
12. Budżet i fundusze Unii Europejskiej
 - procedura uchwalania budżetu,
 - źródła finansowania budżetu UE,
 - fundusze UE: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny+, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.
13. Obywatelstwo Unii Europejskiej.

Załącznik nr 1 do Regulaminu

PROGRAM ZMIENNY

Unia Europejska – system instytucjonalny i procedury

1. Zasady:
 - a. pomocniczości,
 - b. proporcjonalności,
 - c. prymatu prawa europejskiego,
 - d. równowagi instytucjonalnej,
 - e. bezpośredniego skutku prawa Unii Europejskiej,
 - f. lojalnej współpracy.
2. Procedury decyzyjne – przebieg i zaangażowane podmioty:
 - a. akcesyjna (proces negocjacji i akcesji),
 - b. deakcesyjna,
 - c. budżetowa,
 - d. zmiany traktatów.
3. Kompetencje Unii Europejskiej – zasady i treść:
 - a. wyłączne,
 - b. dzielone,
 - c. wspierające, koordynujące, uzupełniające.
4. Organy Unii Europejskiej – skład, zasady powoływania, zadania, siedziby:
 - a. Prokuratura Europejska,
 - b. Europejska Służba Działań Zewnętrznych,
 - c. Europejski Bank Inwestycyjny,
 - d. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich,
5. Agencje UE – zadania, siedziby:
 - a. Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
 - b. Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA),
 - c. Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego (EUSPA),
 - d. Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL),
 - e. Eurojust,
 - f. Europol,
 - g. Europejska Agencja Leków (EMA),
 - h. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA),
 - i. Europejski Urząd ds. Pracy,
 - j. Frontex.

Załącznik nr 1 do Regulaminu

ZAKRES MATERIAŁU NA POSZCZEGÓLNE ETAPY

I etap

Uczestnicy przygotowują pracę na jeden z tematów na podstawie dowolnych pozycji z literatury.

II etap

W II etapie uczestników obowiązuje znajomość literatury programu stałego.

III etap

W III etapie uczestników obowiązuje znajomość literatury programu stałego i programu zmiennego.

LITERATURA DO PROGRAMU STAŁEGO:

1. Podręczniki do wiedzy o społeczeństwie dla uczniów szkoły podstawowej dopuszczone przez MEN do użytku szkolnego, przeznaczone do kształcenia ogólnego, które powstały na podstawie aktualnie obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej z zakresu wiedzy o społeczeństwie – jako materiał wyjściowy do zdobywania wiedzy w danym zakresie wymagający poszerzenia o wiadomości podane w pozostałych źródłach.
2. *Unia Europejska. Fakty i liczby*, Komisja Europejska 2020, [dostęp online](#).
3. *UE & Ja*, Komisja Europejska 2023, [dostęp on-line](#).
4. *Unia Europejska. Czym jest i czym się zajmuje*, Komisja Europejska 2022, [dostęp online](#).
5. *Zrozumieć politykę Unii Europejskiej: Założyciele UE*, Komisja Europejska 2013, [dostęp online](#).
6. *Informacje ogólne o Unii Europejskiej*, portal informacyjny Unii Europejskiej, [strona www](#).
7. *Porta Funduszy Europejskich*, [strona www](#).
8. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje i prawo Unii Europejskiej: podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, dowolne wydanie po 2009 r.

LITERATURA DO PROGRAMU ZMIENNEGO:

1. Wersja skonsolidowana Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE C 202 z 7.6.2016.
2. Noty tematyczne Parlamentu Europejskiego, [LINK](#).
3. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje i prawo Unii Europejskiej: podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, dowolne wydanie po 2009 r.
4. Strony internetowe instytucji, organów i agencji UE.

TEMATY NA I ETAP KONKURSU

1. Scharakteryzuj i oceń bieżący stan negocjacji między dowolnym państwem kandydującym a Unią Europejską.
2. Scharakteryzuj i oceń rolę Europolu w budowaniu bezpieczeństwa wewnętrznego UE.
3. Scharakteryzuj dowolną politykę Unii Europejskiej i przedstaw jej znaczenie dla obywateli UE.
4. Scharakteryzuj i oceń wpływ Unii Europejskiej na rozwój Twojego regionu w ostatnich pięciu latach.
5. Scharakteryzuj i oceń zakończoną niedawno Prezydencję Polski w Radzie UE.